

RADA VĚDECKÝCH SPOLEČNOSTÍ ČESKÉ REPUBLIKY

V minulém čísle Akademického bulletinu se čtenáři seznámili s historií Vědeckých společností ČR, které jsou významným podpůrným faktorem pro rozvoj vědecké práce a její propagaci. Nyní se zaměříme na jejich činnost a funkci Rady vědeckých společností ČR.

Úlohy vědeckých společností a Rady vědeckých společností se navzájem zcela prolínají. V dnešním světě plném často konfliktních zájmů jedinců i nejrůznějších skupin se stávají ještě důležitější než dříve. Svébytnou funkcí vědeckých společností je oborová komunikace na různých úrovních: mezi vědci z Akademie věd, rezortních ústavů a vysokých škol, mezi studenty vysokých škol a středních škol a odborníky nepedagogy, mezi profesionály a amatérskými zájemci o obor. Tak širokou komunikaci na různých úrovních neposkytuje žádná, byť velmi významná instituce. Hlavními funkcemi, které jednotlivé společnosti v různé míře a pořadí realizují a orgány Rady koordinují, jsou:

- podpora výzkumu umožněním diskusní a odborné publikační činnosti na široké bázi;
- seriózní popularizace vědy;
- získávání mladých adeptů pro vědeckou práci;
- podpora výuky na vysokých školách;
- šíření poznatků do oblasti středního školství;
- získávání zájmu průmyslově-komerčních celků o základní výzkum a jeho využití;
- odměňování především mladých pracovníků za výsledky vědeckých prací;
- zajišťování odborných informací i dotváření české vědecké terminologie cestou vědeckých periodik a rovněž zřizováním knihoven;
- navazování kontaktů mezi jednotlivými vědeckými společnostmi v Česku;
- kontakty s příbuznými zahraničními společnostmi a institucemi, zejména tam, kde neexistují domácí vědecká pracoviště v dané oblasti;
- podpora účasti především mladých pracovníků na mezinárodních kongresech;
- členství v mezinárodních a nadnárodních společnostech, uniích a federacích;
- expertní a poradenská činnost a spolupráce s vrcholnými orgány státní správy (např. při tvorbě zákonů a vyhlášek i v diskusních fórech k řadě celospolečenských problémů).

Orgány Rady pomáhají plnit tyto funkce nejen poradami, administrativní aktivitou a informacemi, ale především zásadní oponentskou činností na projekty podané Radě jednotlivými vědeckými společnostmi. Společnosti mohou každý rok předložit návrhy projektů, které Rada kriticky posoudí (a buď doporučí či nikoliv) s uvedením návrhů částek, které potom vědeckým společnostem udělí Akademie věd ze svého rozpočtu ve formě dotace nestátním neziskovým organizacím. Témata projektů mohou být různá (v zásadě nejde o projekty výzkumné), nejčastěji podpora při vydávání odborných periodik nebo sborníků, pořádání přednášek v krajích, udržování knihoven apod. Zde se mnohdy uplatňuje práce poboček pracujících mimo hlavní výzkumná centra. Na financování Radou doporučených projektů musí společnost participovat aspoň 30 %. Členské příspěvky Rada společnostem neurčuje, příspěvky si stanovuje každá společnost sama.

Některé společnosti vyvíjejí další nesubvencovanou činnost, která ale patří mezi velmi významné aktivity, provádějí např. semináře, konference i mezinárodní kongresy, a to ve spolupráci s domácími i zahraničními institucemi. Rada společnostem pomáhá agendou projektů i tím, že v ojedinělých případech zprostředkovává podporu AV ČR při poskytnutí finančního příspěvku na zahraniční cestu za účelem navázání vědeckého kontaktu se zahraniční společností. AV ČR také hradí členské příspěvky do mezinárodních unií a federací, ve kterých vědecké společnosti Českou republiku reprezentují.

Zahraniční partneři, kteří se s existencí Rady vědeckých společností ČR seznámili, tuto instituci vysoce oceňují.

Vědecké společnosti sdružené v Radě vědeckých společností ČR splňují svými funkcemi těžko zastupitelnou úlohu vůči naší společnosti a státu. Jsou bezesporu výraznou pomocí nejen ve výzkumu a vědeckém poznání, ale zároveň pomáhají rozvoji velice důležité oblasti vědeckých, technických a průmyslových aplikací, bez nichž věda samotná může dnes těžko prosperovat. (*Přehled vědeckých společností s kontaktními adresami v příštím čísle.*)

*Zpracoval Ivo Hána
za spolupráce J. Folty, L. Hroudy a Š. Zajace*

Realizace: Odbor informačních technologií SSČ AV ČR, v.v.i., **Technický správce:** webmaster@cas.cz